

**beroeps
opleiding
advocaten**

Handboek

BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

De Beroepsopleiding Advocaten is de beroepsopleiding van de Nederlandse orde van advocaten.

Inhoudsopgave

Welkom in de Beroepsopleiding Advocaten

5

- Waarom de Beroepsopleiding Advocaten?
- De vertrouwde adviseur
- Gids door de BA: Céline Goedhart*

Over de BA

11

- Wie voert de BA uit?
- Geaccrediteerde aanbieders
- Kwaliteit
- Onze missie en waarden

Onderwijs in de BA

15

- Praktijkgericht
- Gecombineerd leren in de BA
- Zelfsturend leren
- Kennisniveau bij aanvang BA
- Je opleidingsgroep
- Een veilige leeromgeving
- Je patroon en kantoor
- Je opleidingsmentor
- Evaluatiegesprekken

Curriculum

- Overzicht programma
- Centraal en decentraal
- Centraal: Ethiek
- Gids door de BA: Emilie van Rijckevorsel-Teeuwen*
- Centraal: Vaardigheden
- Decentraal: Hoofdpraktijken
- Gids door de BA: Glenda Raap*
- Decentraal: Leerpraktijken
- Gids door de BA: Alrik de Haas*

20

Toetsing

- Toets Ethiek
- Integratieve dagen
- De examencommissie, uitslagen en herkansingen

39

Studiebelasting

- Hoe wordt de studiebelasting ervaren?
- Verdeling studiebelasting
- Verplichtingen naast de BA

43

Tips voor advocaat-stagiairs

44

Praktische informatie

- Opleidingsdag gemist?
- Verschuiven en inhalen opleidingsdag
- Kosten
- Klachten
- Klachtencommissie en vertrouwenspersoon
- Gids door de BA: Bart-Jan Walraven*

47

De stage en de Beroepsopleiding Advocaten: wie gaat waarover?

50

Contactinformatie

52

Welkom in de Beroepsopleiding Advocaten

Beste advocaat-stagiair,

Welkom in de Beroepsopleiding Advocaten van de Nederlandse orde van advocaten. Je staat aan het begin van een stageperiode met een Beroepsopleiding van twee jaar. Een periode die leuk en inspirerend is en waarin je een snelle ontwikkeling zult doormaken. Tegelijk is het ook een uitdagende periode. Terwijl je studeert, bouw je ook een advocatenpraktijk op. Deze combinatie vraagt om een goede planning en organisatie, waarbij de steun van je patroon, je kantoor en je privé-omgeving is vereist.

Met dit handboek Beroepsopleiding Advocaten blikken wij vooruit op de komende twee jaar. Het handboek bevat praktische tips en informatie over het onderwijs, de inhoud van het curriculum, de studiebelasting en de toetsing. Ook willen we je met dit handboek inspireren en motiveren. We hebben enkele ervaren advocaten gevraagd om je advies te geven over hoe je de stageperiode en de Beroepsopleiding tot een succes kunt maken. Het zijn mooie verhalen geworden met waardevolle tips. Wij hopen dat dit handboek bijdraagt aan je ontwikkeling tot een goede advocaat, en dat de Beroepsopleiding Advocaten een boeiende en leerzame ervaring voor je mag worden.

Na het succesvol afronden van de Beroepsopleiding Advocaten, ontvang je het certificaat Beroepsopleiding Advocaten. Wanneer je ook aan alle andere stageverplichtingen hebt voldaan, verstrekt de lokale orde je de zogenaamde stageverklaring. Daarmee komt je stageperiode tot een eind en ben je officieel een zelfstandig advocaat.

Wij wensen je veel succes en plezier in de Beroepsopleiding Advocaten.

De Nederlandse orde van advocaten
en de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten

Waarom de Beroepsopleiding Advocaten?

Het vak van advocaat is de afgelopen decennia sterk veranderd. De balie verdubbelde in vijftientig jaar ruimschoots: van iets meer dan 8000 advocaten in 1996 tot zo'n 18.000 nu.

Een advocatenpraktijk was vroeger algemener dan tegenwoordig. Advocaten deden van alles: een huurgeschil, een echtscheiding, de overdracht van een familiebedrijf van vader op zoon of een ontslagzaak. Dat kon allemaal want de samenleving was nog niet zo complex en gejuridiseerd als tegenwoordig. Een advocaat-stagiair had genoeg aan een brede juridische basis en een goede patroon die de weg wees op kantoor en in de wereld van de rechterlijke

macht en de cliënt. Maar kantoren werden steeds groter en werkten vaker internationaal, full-service met aparte secties of praktijkgroepen en gericht op specifieke rechtsgebieden. Daarnaast ontstonden er ook kleinere, zeer specialistische kantoren.

De samenleving is complexer geworden en het recht dus ook. Met relatief nieuwe rechtsgebieden als het mededingingsrecht en het financiële toezichtrecht en de invloed van het Europese recht op klassieke domeinen als het bestuurs- en het strafrecht, is het een steeds lastigere opdracht voor een advocaat om zijn deskundigheid op een hoog peil te houden.

De cliënt komt tegenwoordig ook met andere vragen: op het gebied van ethiek of over de gevolgen van maatschappelijke ontwikkelingen en ondernemen over de grens. De advocaat is nu vaker een specialist die meer in huis moet hebben dan alleen juridische kennis; ook specifieke vaardigheden en sterke ethische vorming zijn nodig.

Technologie heeft een steeds grotere impact op het vak. Deze trend versnelt nu bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie aan een opmars bezig is en veel klassieke taken van de advocaat overneemt. De Beroepsopleiding Advocaten is met deze ontwikkelingen meegegroeid en daarop aangepast.

De afgelopen jaren heeft de praktijkgerichtheid een steeds grotere rol gekregen in de BA. Deze ontwik-

keling heeft er mede voor gezorgd dat vanaf maart 2021 een nieuw curriculum geldt. Een curriculum waarin -nog meer dan voorheen- ethiek, vaardigheden en juridische inhoud zijn geïntegreerd.

Hiermee blijft de Beroepsopleiding Advocaten de hoogwaardige postacademische beroepsopleiding die is afgestemd op de diversiteit in de balie en op de verschillende behoeftes die bestaan.

De vertrouwde adviseur

Een advocaat moet het vertrouwen van de maatschappij en de privileges die hij of zij daarvan krijgt, steeds blijven verdienen. Ook op het moment dat hij onder grote druk komt te staan. Daarom moet een advocaat een onberispelijk en ethisch handelend professional zijn die het vertrouwen van de maatschappij in de advocatuur niet schaadt.

Een juiste beroepsattitude staat tijdens de hele opleiding centraal. Kennis van de specifieke beroeps- en gedragsregels van de advocatuur is daarvoor essentieel.

In dit kader is ook vertrouwen een cruciaal begrip dat om die reden is meegenomen in de visie waarmee we beginnende advocaten opleiden. Alles wat een advocaat in huis moet hebben, komt samen in het idee van de vertrouwde adviseur.

In de Beroepsopleiding Advocaten versterk je de juridische basis doordat je niet alleen de theorie kent, maar de techniek van het recht ook op praktische wijze leert toepassen met daarbij de relevante vaardigheden. En de vertrouwde adviseur kijkt voorbij de juridisch inhoudelijke kant; naar wat de gevolgen zijn van zijn handelen. Daarom leer je in de BA ook om kritische vragen te stellen als: 'juridisch kan het, maar is het ook het goede om te doen?'

Kortom, na twee jaar heb je een stevig juridisch fundament, relevante vaardigheden onder de knie en een moreel kompas op zak waarmee je de weg door elke zaak kunt vinden: de vertrouwde adviseur voor jouw cliënten.

Gids door de BA Céline Goedhart

'DE BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN HEEFT MIJ VEEL GEBRACHT.'

Tegenop zien 'Na mijn studie rechten begon ik aan de Beroepsopleiding Advocaten. Daar zag ik in het begin best tegenop. Ik vond dat ik inmiddels lang genoeg had gestudeerd en wilde aan de slag: werken. Maar de opleiding heeft mij veel gebracht. De tijd vloog voorbij en de opleidingsdagen waren leuk en interessant. Met name de praktische zaken die ik leerde, vond ik waardevol. Die kon ik direct toepassen in mijn dagelijkse praktijk. Voor een bewijsaanbod gebruikte ik bijvoorbeeld een standaardformulering dat ik aanbood om bewijs te leveren, maar ik leerde al snel dat dat onvoldoende was. Ik moest het concretiseren, anders kon de rechter mijn bewijsaanbod passeren.'

Inspirerend 'Tijdens de opleidingsdagen maakten de trainers en docenten veel gebruik van praktijkvoorbeelden. Vaak was ik na zo'n dag weer helemaal geïnspireerd om aan de slag te gaan en in mijn dossiers te duiken. Het gaf me het gevoel dat ik steeds meer grip op mijn zaken kreeg. Overigens, ook het enthousiasme dat de trainers en docenten uitdroegen over het vak van advocaat vond ik inspirerend.'

Mix 'Het contact met mijn opleidingsgroep vond ik fijn. We kwamen uit verschillende regio's en vormden zo een mooie mix. Van het delen van ervaringen leer je veel en je hoort hoe het op andere kantoren gaat.'

Beleid stagiairs 'De combinatie van werken en studeren vond ik af en toe wel zwaar. Op mijn kantoor hadden alle advocaten nog de oude, meer vrijblijvende beroepsopleiding gevolgd. Zij hadden daarom een heel ander beeld van de opleiding. Gelukkig is er nu op basis van mijn ervaringen beleid opgesteld voor advocaat-stagiairs, met bijvoorbeeld ruimte voor studieverlof.'

Eigen stijl 'In de Beroepsopleiding wordt gestimuleerd om dichtbij jezelf te blijven en een eigen stijl te ontwikkelen: een waardevol advies. In het vaardighedenonderwijs kregen we daarvoor ook handvatten aangereikt. Het is soms makkelijker om te doen wat iedereen doet, maar het werkt prettiger als het ook echt bij jou past. Inmiddels heb ik daarin mijn weg gevonden. Als ik terugkijk, vormt de Beroepsopleiding Advocaten een mooie toevoeging op mijn universitaire studie.'

Céline Goedhart is advocaat bij Conway Advocaten & Attorneys-at-law.

Over de BA

Wie voert de BA uit?

De Beroepsopleiding Advocaten is de beroepsopleiding van de Nederlandse orde van advocaten. De NOvA stelt het curriculum en het opleidings- en examenreglement vast.

Voor de ontwikkeling, organisatie en uitvoering van de Beroepsopleiding Advocaten heeft de Nederlandse orde van advocaten CPO-Kyden aangesteld als uitvoeringsorganisatie. De Uitvoeringsorganisatie voert de Beroepsopleiding Advocaten sinds 2013 uit.

Geaccrediteerde aanbieders

De Beroepsopleiding Advocaten kent een centraal en een decentraal deel. Alle advocaat-stagiairs volgen het centrale deel van de Beroepsopleiding verplicht bij de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten.

De NOvA heeft het aanbieden van het onderwijs in het decentrale deel van de BA geliberaliseerd. Dat wil zeggen dat, naast de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten, ook andere opleidingsinstellingen dit onderwijs mogen aanbieden, mits zij daarvoor een succesvolle accreditatieprocedure hebben doorlopen. Geaccrediteerde partijen moeten voldoen aan een aantal kwaliteitseisen. Deze hebben betrekking op zowel de organisatie van de aanbieder als de inhoud van het aangeboden onderwijs. Meer

informatie hierover vind je op de website van de NOvA.

Geaccrediteerde aanbieders zijn The Law Firm School (LFS) en de Brauwery.

Advocaat-stagiairs volgen het decentrale onderwijs bij de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten, tenzij de advocaat-stagiair werkt bij een kantoor dat is aangesloten bij The Law Firm School (LFS) of bij De Brauw Blackstone Westbroek. De advocaat-stagiairs van de aangesloten kantoren volgen het decentrale deel bij de LFS respectievelijk de Brauwery.

In dit handboek staat informatie voor de advocaat-stagiairs die zowel het centrale deel als het decentrale deel van de Beroepsopleiding Advocaten doorlopen bij de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten.

Je herkent in dit handboek informatie over het centrale onderwijs aan de groene kleur . Informatie over het decentrale onderwijs door de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten herken je aan de blauwe kleur .

Kwaliteit

De kwaliteit van de Beroepsopleiding Advocaten wordt voor een groot deel bepaald door onze docenten, trainers, toetsontwikkelaars en beoordeelaars. Daarom worden deze professionals op basis van hun kennis en ervaring geselecteerd. We stellen daaraan hoge eisen, zodat zij hun rol op het vereiste niveau kunnen vervullen.

Een groot deel van de bij de BA betrokken professionals is zelf advocaat, zodat de toepassing van de stof in de praktijk maximale aandacht krijgt. Zij komen van verschillende advocatenkantoren en zijn werkzaam in een groot aantal en uiteenlopende rechtsgebieden. Anderen werken in de rechterlijke macht of aan één van de juridische faculteiten in Nederland.

De BA-professionals nemen binnen de BA Academie deel aan een continu opleidingsprogramma.

Onze missie en waarden

Ons streven

Een samenleving die eerlijk en veerkrachtig is. Daar streven we naar. Een samenleving die tegen een stootje kan, omdat conflicten in redelijkheid worden opgelost. Gewoon in overleg. En anders met behulp van wet- en regelgeving.

Onze overtuiging

Onze rechtsorde is een belangrijke pijler voor een rechtvaardige samenleving. Een goed functionerende rechtsstaat vraagt om advocaten die belangen kunnen wegen en verbinding kunnen maken - binnen de maatschappelijke context. Advocaten die een ontwikkeld moreel kompas hebben en zich staande kunnen houden tussen zwaarwegende belangen en ethische dilemma's. Professionals die met creativiteit de weg vinden naar oplossingen voor hun cliënt, de waarden van het vak in hun hart dragen en altijd nieuwsgierig blijven naar hoe het anders - en beter kan.

Onze betekenis

De Beroepsopleiding Advocaten brengt kennis tot leven, geeft verdieping aan vaardigheden en laat ethiek spreken. Dat is wat een advocaat krachtig en waarachtig maakt.

De vier helpende waarden als gezamenlijke bouwstenen

1. We willen het mogelijk maken

We handelen naar kansen en mogelijkheden. Met de praktijk voor ogen vinden we routes naar succes. Altijd. Een open geest schept ruimte. Ruimte voor het perspectief van de ander. Het recept voor creatieve oplossingen die verbinding brengen tussen mensen en belangen.

2. We zijn gretig op groei

Nieuwsgierigheid is kracht. De motor van het leren. En het succes en geluk dat leren je brengt maakt het de moeite waard. Maar groei komt niet aanwaaien. Persoonlijke ontwikkeling vraagt continu aandacht en betrokkenheid. Altijd en van iedereen.

3. We hebben lef voor nu en later

We blijven onszelf steeds opnieuw uitvinden. Voor nu en later. De advocatuur van morgen bepaalt het curriculum en de methodiek van vandaag. Met lef en creativiteit steken we daar onze nek voor uit.

4. We geven elke dag het beste

Professionaliteit en kwaliteit zijn onze dagelijkse ankers. De advocaat van morgen heeft immers de best denkbare opleiding nodig. Een opleiding die het vertrouwen waarmaakt én vertrouwen geeft. Top of mind is het hoogst haalbare: een eerlijke en veerkrachtige samenleving.

Onderwijs in de BA

Praktijkgericht

Het onderwijs in de BA vormt een mix van ethiek, vaardigheden en juridische inhoud. Het centrale deel van de BA is gekoppeld aan een rechtsgebied: privaatrecht, bestuursrecht of strafrecht.

In het decentrale deel van de BA dat advocaat-stagiairs bij de Uitvoeringsorganisatie volgen, maken advocaat-stagiairs een keuze voor een specifieke hoofdpraktijk en een leerpraktijk waarin zij meer praktijkgericht leren.

De Beroepsopleiding Advocaten hanteert de learner-centered benadering waarin de advocaat-stagiair centraal staat. Je kunt, binnen de kaders van het curriculum, je eigen ontwikkeling mede vormgeven en monitoren. De trainers en docenten ondersteunen je daarbij. Het opleiden en toetsen gebeurt aan de hand van actuele en praktijkgerichte casus en praktijksimulaties.

Gecombineerd leren in de BA

De BA biedt het praktijkgerichte onderwijs gecombineerd online en offline aan. Je krijgt toegang tot een persoonlijke digitale leeromgeving (DLO). Dat is de plek waar het studiemateriaal voor alle onderdelen is opgenomen. In de DLO vind je ook andere belangrijke informatie zoals je rooster voor de opleidingsdagen, de toetsuitslagen en praktische informatie over de opleiding zelf.

Je zult tijdens de opleiding veel tijd doorbrengen in de DLO. Je bestudeert daarin de stof aan de hand van verschillende leervormen en maakt verplichte opdrachten. Zo bereid je je voor op de opleidingsdagen. De opleidingsdagen zijn voor verdieping. Het toepassen van het geleerde in een praktijkgerichte context staat tijdens de opleidingsdagen centraal.

Een belangrijk uitgangspunt is ook dat advocaat-stagiairs van en met elkaar leren. Daarvoor bieden we gevarieerde werkvormen aan die interactie, discussie en samenwerking bevorderen.

Zelfsturend leren

Het onderwijs in de BA is zoveel mogelijk toegespitst op jouw individuele leerbehoeften en de ontwikkeling van jouw persoonlijke leerdoelen. Die leg je vast in het document 'Mijn Opleidingsstrategie'.

In de BA heb je een actieve rol in het plannen, monitoren en evalueren van jouw leerproces en persoonlijke ontwikkeling. Daarvoor zijn bewustwording, zelfreflectie en feedback belangrijk. In je persoonlijke dossier in de DLO kun je tijdens de opleiding zelf je vorderingen en ontwikkelingen bijhouden. Je krijgt de mogelijkheid om eigen leerdoelen te ontdekken en te formuleren op basis van feedback van trainers, docenten en mede-advocaat-stagiairs en op basis van de uitslag van de (diagnostische) toetsen.

Kennisniveau bij aanvang BA

De Beroepsopleiding Advocaten is een postacademische opleiding. De rechtenstudie en het behalen van het civiel effect vormen de basis voor toegang tot de Beroepsopleiding. Bij aanvang van de BA kan bepaalde kennis zijn weggezaakt. Om te voorkomen dat tussen advocaat-stagiairs niveauverschillen in kennis bestaan waardoor tijdens de opleiding juridisch-inhoudelijke kennis herhaald moet worden, leggen aankomende advocaat-stagiairs een basistest af.

De basistest heeft een diagnostisch karakter en is geen selectiemiddel. De test heeft als doel om na te gaan of een advocaat-stagiair over een voldoende en actueel juridisch-inhoudelijk kennisniveau beschikt. Bij het niveau van deze test wordt aangesloten bij het Convenant civiel effect. De uitkomst van de basistest geeft aan of de advocaat-stagiair beschikt over een actueel en voldoende kennisniveau.

De Beroepsopleiding Advocaten biedt in de DLO studiemateriaal aan voor de advocaat-stagiair die na de uitslag van de basistest wil werken aan het actualiseren van de benodigde kennis.

Meer informatie over de basistest vind je op de website van de NOvA.

Je opleidingsgroep

Aan het begin van je opleiding word je ingedeeld in een opleidingsgroep. Dit is jouw vaste opleidingsgroep waarmee je het gehele centrale deel van het onderwijs in de BA volgt. Je opleidingsgroep proberen we zoveel mogelijk een afspiegeling van de

balie te laten zijn. Zo kom je in aanraking met een grote verscheidenheid aan achtergronden en praktijken. Uit de wereld stappen van het eigen kantoor draagt bij aan wederzijds begrip, onderlinge solidariteit en de ontwikkeling van een moreel kompas.

We vinden het belangrijk dat wij weten wat er speelt onder de advocaat-stagiairs. We vragen daarom iedere opleidingsgroep om een groepsvertegenwoordiger te benoemen die voor ons het vaste aanspreekpunt is. De groepsvertegenwoordiger houdt in de gaten wat er leeft binnen jouw groep en zorgt, indien nodig, voor feedback naar ons.

Tweemaal per jaar organiseren we op Woudschoten expertgroepen voor de groepsvertegenwoordigers. In de expertgroepen bespreken we specifieke thema's rondom het onderwijs in de BA. Wat zijn daarover de ervaringen, wensen en behoeften van de advocaat-stagiairs?

Natuurlijk geldt dat je ook altijd zelf rechtstreeks contact met ons kunt opnemen voor vragen en suggesties.

Een veilige leeromgeving

Het is belangrijk dat je binnen de BA-omgeving een veilig leerklimaat ervaart waarin je je vrij voelt om ervaringen te delen, vaardigheden te oefenen en feedback te ontvangen en te geven. Voorwaarde hiervoor is uiteraard dat je ervan op aan moet kunnen dat de dilemma's, praktijkervaringen en casus die je deelt, vertrouwelijk worden behandeld en dat iedere advocaat-stagiair uit de opleidingsgroep

zich daarvoor verantwoordelijk voelt. Om het veilige leerklimaat binnen de BA te bevorderen, vragen trainers en docenten daarvoor aan het begin van elke opleidingsdag expliciet aandacht. Zorgvuldige communicatie naar elkaar tijdens en buiten de opleidingsdagen om is ook van belang voor een veilig leerklimaat. Net als het op een zorgvuldige wijze formuleren van de feedback waarmee advocaat-stagiairs op een constructieve manier aandacht geven aan elkaars ontwikkeldoelen.

Omdat het ervaren van veiligheid in de groep belangrijk is, streven wij ernaar dat jouw groep hecht wordt en blijft. De ervaring leert dat advocaat-stagiairs die elkaar steunen en een hechte groep vormen, het in de beroepspraktijk en opleiding beter doen. Veel groepen gebruiken bijvoorbeeld WhatsApp om ervaringen en praktische tips met elkaar uit te wisselen.

Je patroon en kantoor

Je patroon is degene die goed ziet hoe jij je ontwikkelt en of wat je tijdens de Beroepsopleiding leert ook in de praktijk goed tot zijn recht komt. We raden je aan om je patroon en je kantoor zo goed mogelijk te betrekken bij je werk en de dingen die je tijdens de BA leert. Voor de patroons hebben we daarom ook een DLO gemaakt, zodat jouw patroon kan zien waaraan jij werkt. Wij informeren je patroon over de uitslagen die je behaalt voor de drie toetsen.

De taak van de patroon is opgenomen in het Opleidings- en examenreglement en in de Verordening op de advocatuur. Vastgelegd is bijvoorbeeld dat je

patroon erop toeziet dat je de onderwijsverplichtingen nakomt. Ook wordt je patroon gevraagd om feedback op praktijkopdrachten en om input voor de evaluatiegesprekken.

Het is belangrijk om de verwachtingen tussen jou en je patroon helder te krijgen. Je patroon heeft de Beroepsopleiding Advocaten wellicht voor 2013 doorlopen. Die opleiding had een meer vrijblijvende vorm. Advocaat-stagiairs hoefden toen bijvoorbeeld geen opleidingsdagen voor te bereiden. Patroons kunnen er zich daarom onvoldoende van bewust zijn dat jouw opleiding meer tijd kost, dat je vaker van kantoor weg zult zijn voor opleidingsdagen en dat je ook aan de e-learning en de voorbereiding van de toetsen de nodige tijd zult moeten spenderen. Informeer je patroon over deze zaken zodat de verwachtingen realistisch zijn. Wij informeren je patroon ook over de inhoud en de belasting van de opleiding.

Je opleidingsmentor

Jouw vaardigheidstrainer in het centrale onderwijs is ook jouw opleidingsmentor. Hij of zij is jouw vaste aanspreekpunt bij vragen over de opleiding. De opleidingsmentor heeft ook een signaalfunctie; hij of zij merkt het immers vaak als eerste of je ergens ondersteuning bij nodig hebt. Met je opleidingsmentor voer je ook de evaluatiegesprekken.

De opleidingsmentor is er voor jou. Dus neem gerust contact op als je even wilt sparren of als je behoefte hebt aan een gesprek.

Evaluatiegesprekken

Tijdens de Beroepsopleiding Advocaten voer je twee evaluatiegesprekken met je opleidingsmentor en, als mogelijk, je patroon of feitelijk leidinggevende. In deze gesprekken staat jouw persoonlijke ontwikkeling centraal.

Als je patroon ook bij de evaluatiegesprekken aanwezig is, krijgt deze door de feedback die jij van je opleidingsmentor ontvangt vaak oog voor kanten van jou die op kantoor misschien minder zichtbaar zijn. We stellen de betrokkenheid van je patroon op prijs en nodigen hem of haar op eigen initiatief uit voor de evaluatiegesprekken.

Er kunnen echter zakelijke of persoonlijke redenen zijn waarom je ervoor kiest om liever onder vier ogen met de opleidingsmentor te spreken. Vanuit opleidingsperspectief laten wij het initiatief daartoe bij jou. Wij vragen je patroon nadrukkelijk om jouw keuze te respecteren.

De basis voor de evaluatiegesprekken vormen jouw persoonlijke leerdoelen die je hebt vastgelegd in het document 'Mijn Opleidingsstrategie'. Ook vragen we je patroon en je kantoor om aan te geven hoe het met jouw persoonlijke ontwikkeling gaat. Verder betreft de opleidingsmentor zijn of haar eigen observaties tijdens de opleidingsdagen bij de gesprekken en heb je als voorbereiding op het gesprek een formulier ingevuld.

Het eerste evaluatiegesprek vindt plaats aan het einde van het eerste jaar. Daarin wordt ook de uitslag en de beoordeling van de eerste integratieve dag, een toetsmoment, besproken. Dat helpt je bij de voorbereiding op het volgende toetsmoment: de tweede integratieve dag. Het tweede evaluatiegesprek vindt in de loop van het tweede jaar plaats.

Curriculum

Overzicht programma

Jij volgt zowel het centrale als het decentrale deel van de BA bij de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten. Hieronder zie je een overzicht van het programma.

- Centraal deel
- Decentraal deel

Jaar 1	Contactonderwijs	E-learning
Ethiek module 1: Introductie in de advocatuur (Woudschoten)	5	2
Ethiek module 2: Communicatieve vaardigheden	3	2
Vaardigheden module 1: (Digitaal) procederen en presenteren	2	1
Vaardigheden module 2 en 3: Mediation/ADR en Onderhandelen	2	2
Hoofdpraktijk dag 1*	2	2
Digitale vaardigheden	0	4
Schriftelijke vaardigheden	2	1
Hoofdpraktijk dag 2 en verplichte voorbereidende opdracht 1	2	3
Hoofdpraktijk dag 3	2	2
Hoofdpraktijk dag 4 en verplichte voorbereidende opdracht 2	2	3
Ethiek module 3: Verdieping ethiek en financiële integriteit	2	4
Toets Ethiek	1	4
Vaardigheden module 4: Dag op de rechtbank	2	2
Procederen en presenteren II	1	1
Integratieve dag 1	1	1
Evaluatiegesprek 1		
Totaal aantal dagdelen	29	34

*Hoofdpraktijk Privaatrecht, hoofdpraktijk Bestuursrecht of hoofdpraktijk Strafrecht

Jaar 2	Contactonderwijs	E-learning
Opstellen contracten	2	1
Verplichte voorbereidende opdracht 1		2
Leerpraktijk dag 1**	2	2
Leerpraktijk dag 2	2	2
Verplichte voorbereidende opdracht 2		2
Leerpraktijk dag 3	2	2
Ethiek module 4: Morele oordeelsvorming	2	4
Leerpraktijk dag 4	2	2
Jaarrekening lezen	2	1
Evaluatiegesprek 2		
Ondernemerschap	1	2
Communicatie en onderhandelen	2	2
Integratieve dag 2	1	1
Certificaatuitreiking		
Totaal aantal dagdelen	18	23

**Keuze leerpraktijk afhankelijk van hoofdpraktijk:

Hoofdpraktijk Privaatrecht:
Aansprakelijkheid en verzekering
Arbeidsrecht
Familierecht
Financiering, zekerheden en insolventie
Ondernemingsrecht

Hoofdpraktijk Bestuursrecht:
Migratierecht
Omgevingsrecht

Hoofdpraktijk Strafrecht:
Strafrecht

Centraal en decentraal

De Beroepsopleiding Advocaten is een praktijk-gerichte opleiding met aandacht voor (digitale) vaardigheden, ethiek, praktijkgerichte inhoud en ondernemerschap. Het curriculum biedt daarvoor een coherent programma waarin de verschillende onderdelen zijn geïntegreerd. Ongeacht de vraag of een onderdeel onder de noemer ethiek, vaardigheden of juridische inhoud valt, bevat dat onderdeel ook componenten van de andere twee noemers.

De opleiding kent een centraal en een decentraal deel.

- **Centraal: Ethiek en Vaardigheden**

In het centrale deel ligt het accent op ethiek en vaardigheden. Alle advocaat-stagiairs volgen het centrale deel van de BA bij de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten.

- **Centraal: Toetsing**

Ook de drie toetsen behoren tot het centrale deel van de BA en gelden voor alle advocaat-stagiairs.

- **Decentraal: hoofdpraktijk en leerpraktijk**

In het decentrale deel ligt het accent op juridische inhoud en vaardigheden, met ruimte voor verbreding en verdieping. De Uitvoeringsorganisatie biedt het decentrale onderwijs aan via de hoofdpraktijken en de daarop aansluitende leerpraktijken.

In de hoofdpraktijk staat het toepassen van de juridische inhoud, het trainen van vaardigheden en het verkrijgen van inzicht centraal. In de leerpraktijk verbreed en verdiep je de kennis en de vaardigheden die je hebt opgedaan in de hoofdpraktijk. Je oefent aan de hand van casuïstiek. Daarmee bereid je je voor op de integratieve dagen.

Je herkent in dit handboek informatie over het centrale onderwijs aan de groene kleur . Informatie over het decentrale onderwijs door de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten herken je aan de blauwe kleur .

Centraal Ethiek

Tijdens de hele opleiding staat een juiste beroeps-attitude centraal. Een advocaat moet het vertrouwen van de maatschappij en de privileges die hij of zij daarvan krijgt, steeds blijven verdienen. Ook op het moment dat hij onder grote druk komt te staan. Daarom moet een advocaat een onberispelijk en ethisch handelend professional zijn die het vertrouwen van de maatschappij in de advocatuur niet schaadt. Kennis van de specifieke beroeps- en gedragsregels van de advocatuur is daarvoor essentieel. In het onderdeel Ethiek komen, naast het inhoudelijke gedrags- en tuchtrecht, ook de toepassing daarvan en de rol van de advocaat in de rechtsstaat aan bod.

In het curriculum is de volledige naam van dit onderdeel 'Ethiek en geïntegreerde vaardigheden'. Daarin komt nadrukkelijk tot uiting dat in het ethiekonderwijs ook ruim aandacht wordt besteed aan het toepassen van en oefenen met vaardigheden.

Er zijn vier modules Ethiek. In het eerste jaar volg je module 1 t/m 3 en in het tweede jaar module 4. Aan het einde van het eerste jaar maak je de toets van Ethiek.

Module 1: Introductie in de advocatuur

Je start de Beroepsopleiding Advocaten met module 1 van Ethiek. In het tweedaagse opleidingsprogramma op Woudschoten maak je kennis met onder meer de kernwaarden van de advocatuur, de Gedragsregels, financiële integriteit en de rol van de

advocaat in de samenleving en in de omgang met derden. Je oefent met vaardigheden als debatteren, overtuigingskracht en logica en retorica.

Module 2: Communicatieve vaardigheden

In deze module staan het begrip 'de vertrouwde adviseur' ('trusted advisor') en de ethische aspecten van de vertrouwde adviseur centraal. Het geven van een inhoudelijk juridisch advies is niet altijd voldoende, het gaat ook om het opbouwen van een vertrouwensband. Op het moment dat een cliënt een vertrouwensband heeft opgebouwd met zijn advocaat, sluit het inhoudelijk advies ook echt aan op de vraag van de cliënt. Het oefenen van adviesvaardigheden is daarom essentieel. Voor een probleemanalyse moet de advocaat bijvoorbeeld goed luisteren en de juiste vragen stellen. Verder oefen je met technieken voor het voeren van een intake-, advies- en slechtnieuws-gesprek, en leer je omgaan met weerstand.

Module 3: Verdieping ethiek en financiële integriteit

Financiële integriteit is het centrale thema in de derde module. Elke advocaat krijgt daarmee te maken. Denk bijvoorbeeld aan de regelgeving over het gebruik van gefinancierde rechtsbijstand, de gedragsregels voor declaraties, de Wwft en de bepalingen over het verplicht melden van ongebruikelijke transacties. Maar ook de bepalingen over het aannemen van contante betalingen en over het toezicht door de deken op de naleving van deze regelgeving

Gids door de BA Emilie van Rijckevorsel-Teeuwen

'WEES KRITISCH OP WAT ER VAN JE WORDT GEVRAAGD.'

Vriendschappen 'Mijn opleidingsgroep vormde een mix met advocaat-stagiairs bij Zuidaskantoren, kleinere kantoren en stagiair-ondernemers. Dat vond ik leerzaam, omdat ik zag dat het niet overal op dezelfde manier ging. Advocaat-stagiairs bij een kleiner kantoor hadden bijvoorbeeld al op hun tweede werkdag een intakegesprek. Ik deed dat pas op een veel later moment. We deelden onze ervaringen en steunden elkaar. Dat was heel waardevol. Als advocaat-stagiair weet je vaak nog niet precies wat er van je wordt verwacht. Dan helpt het als je de vragen en ervaringen daarover met andere advocaat-stagiairs kunt bespreken. Bovenal hebben wij in onze opleidingsgroep heel veel lol gehad. Het heeft mij zelfs mooie vriendschappen opgeleverd.'

Open cultuur 'Voor mijn ontwikkeling als advocaat is het belangrijk geweest dat ik op een kantoor met een open cultuur heb kunnen werken. Er was ruimte om fouten te maken, daar werd ik niet direct op afgerekend. 'Je bent hier om te leren', zei mijn patroon. Heel belangrijk ook: er was ruimte om elkaar aan te spreken, om te reflecteren. Ik zou advocaat-stagiairs willen meegeven om die open werkomgeving ook te vinden. Als die er niet vanzelfsprekend is omdat het contact met je patroon misschien anders verloopt, probeer die werkomgeving dan te creëren. Zoek bijvoorbeeld kantoorgenoten waarmee je wel dat open gesprek kunt hebben en aan wie je dilemma's kunt voorleggen.'

Morele kompas 'Terugkijkend op mijn periode als advocaat-stagiair, vind ik dat ik te weinig kritisch was op datgene wat van mij werd gevraagd. Op een groot kantoor ben je vaak een radertje in een grote zaak. Ik voelde me wel verantwoordelijk voor wat ik deed, maar het voelde niet als mijn eigen zaak. Ik dacht al snel dat de partner met wie ik het dossier behandelde 'het wel regelde'. Mijn advies is echter om altijd kritisch te blijven - ook al ben je advocaat-stagiair - en op je morele kompas te leren vertrouwen. Luister naar je onderbuikgevoel, stel vragen en maak zaken bespreekbaar, hoe lastig dat soms ook is. Dit geldt voor alledaagse onderwerpen als werkdruk en gedragsregels, maar ook voor ethische kwesties. Want ethiek begint daar waar je dilemma's in openheid kunt bespreken.'

Emilie van Rijckevorsel-Teeuwen begon in 2004 aan de Beroepsopleiding Advocaten bij Houthoff. In 2019 heeft ze haar eigen kantoor opgericht: Van Rijckevorsel Mencke. Ze is gespecialiseerd in beroepsaansprakelijkheid en tuchtrecht. In de Beroepsopleiding is ze hoofddocent Ethiek.

zijn relevant. Verder komen de ethische aspecten van de digitale wereld aan bod, zoals gebruik van e-mail en social media.

Module 4: Morele oordeelsvorming

Morele oordeelsvorming en weerbaarheid zijn essentiële vaardigheden voor het ontwikkelen van een juiste beroepsattitude. Naast het herkennen van ethische dilemma's, leer je ook om zelf uit een dilemma te komen: hoe kun je tot een juiste afweging komen? Deze vaardigheden staan centraal in deze laatste module. De module wordt in het tweede jaar aangeboden waardoor je al meer werkervaring hebt opgedaan en die ervaring kan toepassen.

Voor alle modules geldt dat er ruim aandacht is voor het bespreken van praktijkervaringen en -dilemma's.

Centraal Vaardigheden

Er zijn vier modules Vaardigheden. Je volgt ze in het eerste jaar van de BA.

Module 1: (Digitaal) procederen en presenteren

In deze module krijgen het respectvol en professioneel omgaan met de rechter, de wederpartij en de cliënt specifieke aandacht. Hoe bereid je bijvoorbeeld je cliënt voor? Hoe stel je een spreeknotitie op? Hoe bereid je een zitting voor? Van goede presentatievaardigheden heeft een advocaat op een breed terrein profijt; binnen en buiten de rechtszaal. Je leert daarom authentiek presenteren. Ook leer je de bijzonderheden van het (digitaal) procesrecht.

Module 2: Mediation / ADR

In deze module worden alternatieve vormen van geschillenbeslechting behandeld zoals mediation, arbitrage en bindend advies. Ze vallen onder de noemer 'ADR': Alternative Dispute Resolution. Centraal staat de vraag welke vorm onder de gegeven omstandigheden de meest effectieve manier is om een geschil op te lossen. Ook komt de rol van de advocaat in mediation aan bod. Voor de strafrechtpraktijk is herstelbemiddeling opgenomen.

Module 3: Onderhandelen

Onderhandelen vormt een wezenlijk onderdeel van het werk van een advocaat. De gedragsregels schrijven voor dat een advocaat -waar mogelijk- zoekt naar oplossingen buiten de rechtszaal. In deze module staan daarom de verschillende theorieën

en aspecten van onderhandelen centraal, met als voornaamste aandachtspunt de Harvardtheorie. Verschillende onderhandelings technieken zoals confraterneel onderhandelen en onderhandelen op de gang, komen eveneens aan bod en er is aandacht voor het culturele aspect van onderhandelen.

Module 4: Dag op de rechtbank

Deze module staat in het teken van het getuigenverhoor; een belangrijk bewijsmiddel dat doorslaggevend kan zijn in een zaak. Je leert een complexe casus te analyseren, bewijsposities te herkennen en te vertalen in een effectieve strategie voor een getuigenverhoor. Hoe formuleer je en stel je de juiste vragen aan een getuige? En hoe ga je om met een getuige? Je verdiept je pleitvaardigheden. Ook is er aandacht voor het respectvol omgaan met een rechter en het omgaan met gebeurtenissen ter zitting.

Decentraal Hoofdpraktijken

In het eerste jaar van de BA volg je naast het centrale ethiek- en vaardighedenonderwijs ook een hoofdpraktijk. Je kiest deze hoofdpraktijk aan het begin van je opleiding. Je kunt kiezen uit:

- Hoofdpraktijk Privaatrecht
- Hoofdpraktijk Bestuursrecht
- Hoofdpraktijk Strafrecht

In de hoofdpraktijk staat het toepassen van de juridische inhoud, het trainen van vaardigheden en het verkrijgen van ethisch inzicht centraal. Dat zorgt ervoor dat de BA voor jou persoons- en toepassingsgericht is.

• **Hoofdpraktijk Privaatrecht**

De hoofdpraktijk Privaatrecht richt zich op advocaat-stagiairs die werkzaam zijn in de civiele praktijk.

Een civiele advocaat houdt zich bezig met alle soorten en vormen van rechtsbetrekkingen die mensen, bedrijven en organisaties met elkaar aangaan, en met de geschillen die in het maatschappelijke en rechtsverkeer ontstaan. Nationaal en internationaal. Voorop staat dat het voorkomen van procedures door goede bijstand de voorkeur heeft.

In de hoofdpraktijk Privaatrecht verdiep je je kennis van het materieel burgerlijk recht, en het burgerlijk proces- en bewijsrecht. Daarnaast verbeter je de voor deze praktijk gewenste schriftelijke, mondelinge en digitale vaardigheden aan de hand van praktijk-

situaties gericht op de vier stadia van een civiel proces: de preprocessuele fase, de vorderingsfase, de verwerende fase en de procesfase. Je stelt processtukken op en je leert standpunten mondeling en schriftelijk helder te formuleren en presenteren.

Je oefent met casus waarin thema's uit het vermogensrecht, het verbintenissenrecht, het aansprakelijkheidsrecht of het goederen- en insolventierecht aan bod komen.

• **Hoofdpraktijk Bestuursrecht**

De hoofdpraktijk Bestuursrecht richt zich op advocaat-stagiairs die werkzaam zijn in de bestuursrechtelijke praktijk.

Burgers en bedrijven hebben op allerlei terreinen te maken met de overheid. Denk aan sociale zekerheid, omgeving en milieu, infrastructuur, bouw, toegang tot ons land en de aanbesteding van contracten. De advocaat weet welke wegen hij daarin moet bewandelen. Bestuursrecht heeft alles te maken met ons democratisch bestel, gebaseerd op de trias politica. Het respect voor de rechten van de burger en de beginselen van behoorlijk bestuur zijn belangrijke pijlers in het bestuursrecht.

In de hoofdpraktijk Bestuursrecht verwerf je gedegen kennis van en inzicht in de beginselen van het bestuursrecht en het bestuursprocesrecht, en de daarvoor benodigde vaardigheden. Dat doe je onder

meer aan de hand van het analyseren van bestuursrechtelijke casus en door te oefenen met het voeren van juridische procedures. Ook leer je met overtuigingskracht schriftelijk en mondeling te communiceren over bestuursrechtelijke thema's.

Toezicht en handhaving, en overheid en schadevergoeding zijn voorbeelden van inhoudelijke onderwerpen die aan bod komen. Ook wordt het bestuursprocesrecht vanuit rechterlijk perspectief behandeld.

• **Hoofdpraktijk Strafrecht**

De hoofdpraktijk Strafrecht richt zich op advocaat-stagiairs die werkzaam zijn in de strafrechtelijke praktijk.

Strafrecht is om veel redenen een uitdagend vak. De advocaat moet opkomen voor de belangen van de cliënt, waken over een eerlijk proces en vaak ook druk weerstaan die wordt opgelegd door procespartijen, media en samenleving. Naast kennis van het recht vergt dit analytisch vermogen en mensenkennis – de emoties kunnen hoog oplopen. Bij dit alles staat ook de eigen positie van de advocaat op het spel: het tuchtrecht stelt hoge eisen aan diens optreden, maar beantwoordt niet alle ethische vragen.

In de hoofdpraktijk Strafrecht verwerf je gedegen kennis van en inzicht in het materieel strafrecht en het strafprocesrecht, en de daarvoor benodigde vaardigheden. Aan de hand van een praktijkdossier strafrecht oefen je met vaardigheden en ethische

vraagstukken. Je leert onder meer over de rol en taakopvatting van de strafrechtadvocaat en over de te kiezen strategie in het vooronderzoek. Consultatie- en verhoorbijstand, en omgaan met getuigen en deskundigen zijn eveneens thema's die aan bod komen. Ook oefen je een zaak ter terechtzitting.

Vaardigheden in de hoofdpraktijk

De onderdelen Schriftelijke vaardigheden, Digitale vaardigheden en Procederen en presenteren II horen ook bij het onderwijs van de hoofdpraktijk in het eerste jaar.

• **Schriftelijke vaardigheden**

Een goede schrijfvaardigheid is voor een advocaat van groot belang. Een advocaat schrijft immers veel verschillende soorten teksten (brieven, e-mails, adviezen, processtukken) aan verschillende soorten lezers (cliënt, kantoorgenoot, wederpartij, rechter). De kunst daarbij is om op een efficiënte manier effectieve teksten te schrijven.

Je leert onder meer:

- de verschillende fasen van het schrijfproces
- het bepalen van tekstdoel, inhoud en structuur
- het uitwerken en presenteren van argumentatie
- begrijpelijk, passend en correct taalgebruik, afgestemd op de lezer en de situatie.

• **Digitale vaardigheden**

De advocaat van nu beschikt over de juiste digitale vaardigheden. Voor een juridisch advies is het belangrijk om op een efficiënte manier de juiste digitale bronnen te raadplegen. Ook vormen digitale instrumenten handige hulpmiddelen bij het analyseren,

Gids door de BA Glenda Raap

'VERTROUW OP JEZELF EN DURF JEZELF TE ZIJN.'

Vragen stellen 'Ik kan me nog goed herinneren dat ik als advocaat-stagiair dacht dat ik op iedere vraag direct antwoord moest kunnen geven in een gesprek met een cliënt. Maar je kunt natuurlijk best zeggen dat je iets gaat uitzoeken en er nog op terugkomt. Als een cliënt niet aannam wat ik vertelde, probeerde ik het in andere woorden nog een keer uit te leggen. Ik had dan de neiging om te blijven praten en overtuigen. Later ontdekte ik dat het veel effectiever is om dat juist niet te doen, om in plaats daarvan vragen te stellen: leg eens uit wat u daarmee bedoelt, of: waarover maakt u zich zorgen?'

Bahama's 'Wat dat betreft is het meest waardevolle advies dat ik ooit heb gehad 'je moet niet zo hard werken, maar doe alsof je op de Bahama's zit'. Daarmee werd bedoeld dat het af en toe goed is om achterover te leunen en rust te voelen en uit te stralen. Je zet op dat moment jouw cliënt aan het werk, creëert rust in je hoofd en lijf, en tegelijkertijd koop je tijd om je gedachten te ordenen.'

Nieuwsgierigheid 'En wat het gevoel van onervarenheid betreft: bedenk dat je altijd meer weet dan jouw cliënt. Door jouw studie heb je een kennisvoorsprong. Vertrouw dus op jezelf, maar vooral ook: durf jezelf te zijn. Benader jouw cliënten met dezelfde openheid en nieuwsgierigheid als andere mensen. Wanneer je werkt op een manier die bij jou past, heeft dat ook effect op het contact met jouw cliënten. Ik heb dat gaandeweg mijn carrière ontdekt. In het begin was ik veel formeler, omdat ik dacht dat dat zo hoorde. Maar een eigen stijl werkt prettiger, je komt meer authentiek over en dat waarderen cliënten. Het draagt bij aan de vertrouwensband die je met hen opbouwt.'

Wennen 'Gebruik de opleiding om rustig te wennen aan het werkende leven en te ontdekken wat bij jou past. In de veilige omgeving van de opleiding mag je fouten maken. Stel vooral ook vragen, vergeet niet dat je aan het leren bent. Kortom: haal alles eruit wat erin zit, want voor je het weet is de opleidingsperiode voorbij.'

Glenda Raap begon in 2004 aan de Beroepsopleiding Advocaten. Ze is advocaat en partner bij Cleerdin & Hamer Advocaten en trainer, opleidingsmentor en hoofddocent leerpraktijk Familierecht in de Beroepsopleiding.

maar ook het presenteren van een zaak. De ontwikkelingen op het gebied van legal tech volgen elkaar in hoog tempo op. Kennis van het wettelijk kader voor digitale communicatie en de praktijkvoering is evenzeer essentieel. Denk aan de AVG, maar bijvoorbeeld ook aan het auteursrecht.

• **Procederen en presenteren II**

De opleidingsdag van Procederen en presenteren is de oefendag voor integratieve dag 1, het mootcourt. Aan de hand van het door jou voorbereide praktijkdossier oefen je de mondelinge behandeling ter zitting. Van jou wordt verwacht dat je op het mootcourt een duidelijk, logisch en gestructureerd betoog binnen de beschikbare tijdsduur kunt houden. Ook bereid je je voor op situaties die zich tijdens een

zitting kunnen voordoen. Na afloop heb je een goed beeld van je eigen competenties en heb je handvaten voor mogelijke verbetering, zodat je optimaal voorbereid aan de integratieve dag kunt deelnemen.

Decentraal Leerpraktijken

In het tweede jaar van de BA volg je een leerpraktijk. Daarin verbreed en verdiep je de kennis en de vaardigheden die je hebt opgedaan in de hoofdpraktijk. Je kiest de leerpraktijk aan het begin van de opleiding, gelijktijdig met de hoofdpraktijk.

Leerpraktijken Privaatrecht

Heb je de hoofdpraktijk Privaatrecht gekozen, dan kies je een van de volgende leerpraktijken:

- **Leerpraktijk Aansprakelijkheid en verzekering**

De hoofdthema's zijn aansprakelijkheidsrecht, schadevergoedingsrecht, verzekeringsrecht en het proces- en bewijsrecht. In dat kader komen onder

meer (buiten)contractuele aansprakelijkheid en Unierechtelijke aspecten van aansprakelijkheid aan de orde, maar bijvoorbeeld ook schadevaststelling en personenschade, de algemene aansprakelijkheidsverzekering, de first party-verzekering en verjaring.

Aan de hand van de vier stadia van een civiel proces -de preprocesuele fase, de vorderingsfase, de verwerende fase en de procesfase- maak je je juridische inhoud, vaardigheden en ethiek rondom het aansprakelijkheid- en verzekeringsrecht eigen.

- **Leerpraktijk Arbeidsrecht**

De arbeidsovereenkomst (kwalificatievraag en inhoud), loonbetaling en arbeidsongeschiktheid, en het ontslagrecht zijn de arbeidsrechtelijke thema's die worden uitgediept. De Werkloosheidswet en de Ziektewet komen eveneens aan bod. Je leert een casus analyseren vanuit werknemers- en werkgeversperspectief. Met welke actoren krijgt een advocaat te maken? En hoe formuleer je een advies dat aansluit bij het kennisniveau van de cliënt? Ook onderhandelen, contracteren en mediation komen aan de orde.

- **Leerpraktijk Familierecht**

Onderwerpen die worden behandeld zijn het procesrecht, huwelijksvermogensrecht, het ouderschapsplan en de beginselen van het echtscheidingserfrecht. In dat kader komen bijvoorbeeld voorlopige voorzieningen en andere verzoekschriftprocedures aan de orde, maar ook alimentatie, huwelijkse voorwaarden en gemeenschap van goederen (voor en na 1 januari 2018) en afstammingsrecht. Tevens is er aandacht voor mediation en viergesprekken. Bij de behandeling van een juridisch vraagstuk krijgen naast juridisch inhoudelijke aspecten ook sociaal-maatschappelijke en sociaal-economische aspecten aandacht.

- **Leerpraktijk Financiering, zekerheden en insolventie**

Aan de orde komen het insolventierecht, kredietovereenkomsten, zekerheidsrechten en voorrang, verhaalsbenadeling en (bestuurders)aansprakelijkheid. Aan de hand van een concrete casus leer

je bijvoorbeeld een faillissementsaanvraag of een pandakte op te stellen, of om advies te geven over de bevoegdheden van een rechtspersoon tijdens een surseance van betaling of over mogelijk paulianeus handelen. Ook oefen je met digitale vaardigheden, zoals het raadplegen van openbare faillissementsinformatie.

- **Leerpraktijk Ondernemingsrecht**

Hoe bepaal je de keuze voor een NV, BV, stichting, vereniging of andere privaatrechtelijke rechtspersoon en wat is het verschil tussen het kapitaal van een NV en een BV? Hoe ziet de governance eruit en wat zijn de onderhandelingspunten bij een overname? Deze en andere vragen, die dagelijkse kost zijn voor de ondernemingsrechtadvocaat, komen aan bod. Ook worden besluitvorming en vertegenwoordiging, de positie van aandeelhouders, het bestuur en de raad van commissarissen en geschillen in het ondernemingsrecht behandeld. Je oefent met praktijksituaties waarin kennis, vaardigheden en ethiek terugkomen.

- **Leerpraktijken Bestuursrecht**

Heb je de hoofdpraktijk Bestuursrecht gekozen, dan kies je een van de volgende leerpraktijken:

- **Leerpraktijk Migratierecht**

Het reguliere migratierecht en het vluchtelingenrecht worden uitgediept. Je leert een migratierechtelijke casus te analyseren. Voor het geven van een gedegen advies aan de vreemdeling over zijn rechtspositie en de te volgen stappen zijn goede adviesvaardigheden belangrijk. Dat geldt ook voor

communicatieve vaardigheden; niet alleen voor de communicatie met de cliënt, maar ook met de verschillende bestuursorganen en rechterlijke instanties. Daarnaast wordt uiteraard het procesrecht behandeld.

- **Leerpraktijk Omgevingsrecht**

De Omgevingswet staat centraal in deze leerpraktijk. Aan de orde komen onder meer participatie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Naast de materiële aspecten van het omgevingsrecht, komen ook het overgangsrecht en rechtsbescherming aan bod. Je oefent met de politiek-bestuurlijke dynamiek die speelt in omgevingsrechtelijke zaken en het opstellen van overtuigende adviezen en het voeren van procedures.

- **Leerpraktijk Strafrecht**

Heb je de hoofdpraktijk Strafrecht gekozen, dan kies je de leerpraktijk Strafrecht.

Aan de orde komen jeugd- en adolescentenrecht, forensisch onderzoek, slachtofferrechten, sanctierecht en penitentiair recht. Ook verdiep je je kennis over het materieel en formeel strafrecht en komen ethische vraagstukken aan bod. Aan de hand van concrete praktijksituaties oefen je met een goede verdedigingsstrategie.

- **Andere verplichte onderdelen in het tweede jaar**

De onderdelen Opstellen contracten en Communicatie en onderhandelen horen ook bij het onderwijs van de leerpraktijk in het tweede jaar. Verder volg

je dan de vierde en laatste module van het centrale ethiekonderwijs en de onderdelen Ondernemerschap en Jaarrekeninglezen.

- **Opstellen contracten**

Het opstellen van contracten is een vast onderdeel van de werkzaamheden van elke advocaat. Je leert een contract dusdanig in te richten dat het effectief kan worden toegepast in de praktijk. Belangrijk is bijvoorbeeld om de verschillende belangen te onderscheiden en het doel van het contract helder te bepalen. Ook speelt taal een grote rol, en vanzelfsprekend moet het juridisch kader juist zijn.

- **Communicatie en onderhandelen**

De opleidingsdag van Communicatie en onderhandelen is de oefendag voor integratieve dag 2. Aan de hand van de casus van integratieve dag 2 oefen je de onderhandeling vanuit de jou toegewezen partijrol. In de onderhandeling kun je gesprekstechnieken en non-verbale communicatie inzetten. Door het herkennen en duiden van non-verbale communicatie kun je checken of jouw boodschap ook ontvangen wordt. Je verdiept je onderhandelingsvaardigheden. Hoe kom je tot de juiste oplossingsgerichte strategie? Je leert daarvoor welke onderhandelingsstijl het meest authentiek voor je is zodat je die strategisch kunt inzetten.

- **Ondernemerschap**

Voor het runnen en onderhouden van een advocatenpraktijk is ondernemerschap vereist; vaardigheden om cliënten te werven en te behouden. Maar hoe bepaal je de doelgroep, welke boodschap

draag je uit zodat (potentiële) cliënten voor jou kiezen en welke communicatiekanalen zet je in? Je leert een acquisitieplan op te stellen en de basisprincipes van goed relatiebeheer en het opbouwen van een relevant netwerk. Ook komen de kostenstructuur en het debiteurenbeleid van een advocatenkantoor aan bod. De vaardigheden van dit onderdeel kun je ook inzetten om jezelf binnen kantoor te profileren en een goede relatie op te bouwen met collega's en cliënten.

- **Jaarrekeninglezen**

Ongeacht de praktijk komt elke advocaat in aanraking met financiële overzichten, zoals de jaarrekening. Het onderdeel Jaarrekeninglezen biedt je basiskennis jaarrekeninglezen, zodat je financiële overzichten kunt interpreteren en kunt nagaan of aan de formele eisen voor het opstellen daarvan is voldaan. Je kunt de verkregen kennis ook inzetten in het kader van ondernemerschap, zoals de kennis over verschillende formele en fiscale verplichtingen voor het drijven van een onderneming.

Gids door de BA Alrik de Haas

'ZIE DE BEROEPSOPLEIDING ADVOCATEN NIET ALLEEN ALS EEN VERPLICHTING.'

In het diepe 'Mijn patroon heeft mij in het diepe gegooid. Hij nam me van begin af aan overal mee naartoe, gaf me al zaken en liet me zo direct kennismaken met de dagelijkse praktijk van het strafrecht. 'Zoek een zaak eerst helemaal zelf uit, daarna denk ik met je mee', zei hij altijd. Op dat moment vond ik dat uiteraard erg spannend, maar achteraf heb ik zijn opstelling erg gewaardeerd. Hij gaf me namelijk ook alle ruimte en verantwoordelijkheid om die zaak goed uit te zoeken. Daarvan heb ik veel geleerd. Ik las vaak om de casus heen, zocht alles tot in de puntjes uit en verbreedde zo mijn kennis.'

Wederkerigheid 'Tussen mijn patroon en mij groeide het vertrouwen, er ontstond een sfeer van wederkerigheid. Hij gaf mij feedback, maar stond ook open voor reflecties van mij. Dat is een perfecte voedingsbodem om te kunnen leren. Probeer die wederkerigheid te zoeken, investeer daarvoor in de verhouding met je patroon. En natuurlijk is het niet altijd feest en zul je zeker ook confrontaties met je patroon hebben. Maar mijn ervaring is dat je daar samen ook weer sterker uit kunt komen. Probeer daarvoor elkaar te begrijpen, kijk naar elkaars gedrag.'

Netwerk 'De Beroepsopleiding Advocaten is een intensieve periode, maar vooral ook een leuke en waardevolle periode waarin je veel kunt leren en veel contacten opdoet. Zie de BA daarom niet alleen als een verplichting. De advocaat-stagiairs uit jouw opleidingsgroep zijn allemaal lotgenoten waarmee je kunt sparren. Het is een prachtig netwerk dat je in de schoot geworpen krijgt. Investeer daarom in elkaar, zoek elkaar op en deel je ervaringen. Dat kan inhoudelijk over een zaak zijn, maar ook als je spanningen in je werk ervaart. Dat helpt je om je weg te vinden als advocaat.'

Vier-ogen-principe 'Ook al is het niet verplicht, ik raad je aan om ook eens met andere advocaat-stagiairs of met kantoorgenoten mee te gaan naar een zitting zodat je kunt zien hoe zij pleidooi houden. Enorm leerzaam is dat. En zoek op kantoor de samenwerking op in een zaak, lees mee in elkaars zaken. Door het vier-ogen-principe voorkom je blinde vlekken in een dossier.'

Alrik de Haas begon in 2005 aan de Beroepsopleiding Advocaten. Hij is strafrechtadvocaat bij Weening Strafrechtadvocaten en trainer en hoofddocent Strafrecht in de Beroepsopleiding.

Toetsing

Er zijn drie toetsen in de Beroepsopleiding Advocaten: de toets Ethiek en twee integratieve dagen.

Je ontvangt zo spoedig mogelijk nadat je met de BA bent gestart de datums voor de toetsen.

De toetsen horen bij het centrale deel van de opleiding.

Toets Ethiek

In het eerste jaar maak je na de derde module van Ethiek en geïntegreerde vaardigheden de toets van dit onderdeel. Daarmee wordt je kennis en toepassing van de relevante regelgeving getoetst.

De toets Ethiek wordt centraal en digitaal afgenomen in de toetszalen van de UvA in Amsterdam. Dat kan op een zaterdag zijn, afhankelijk van de beschikbaarheid van de toetslocatie.

De toets bevat zowel meerkeuzevragen als open vragen en wordt beoordeeld met een voldoende of een onvoldoende. Wanneer je een onvoldoende hebt gehaald, dan heb je de mogelijkheid om de toets te herkansen.

Bij de voorbereiding op de toets Ethiek kun je gebruik maken van oefentoetsen in de DLO. Dat geeft je de gelegenheid om vertrouwd te raken met de systematiek en het geeft je inzicht in hoeverre je de stof beheerst.

Omdat ethiek een belangrijk thema is voor de juiste uitoefening van het vak van advocaat, vormt het onderwerp ook een vast onderdeel op de integratieve dagen.

Integratieve dagen

Naast de toets Ethiek zijn er twee andere toetsen, de zogenaamde integratieve dagen. Je wordt dan door twee specifiek daarvoor aangestelde en opgeleide beoordelaars individueel beoordeeld op de vraag in hoeverre je in staat bent de geleerde vaardigheden en juridisch inhoudelijke kennis toe te passen en in hoeverre je ethisch besef is ontwikkeld. Dat gebeurt in twee afzonderlijke praktijksimulaties: de integratieve dagen.

Je bereidt je in de hoofdpraktijk en de leerpraktijk voor op de integratieve dagen. Dat doe je door te werken aan actuele en praktijkgerichte casus. Je stelt daarin verschillende (proces)stukken op en krijgt daarop feedback.

Integratieve dag 1 vindt plaats aan het einde van het eerste jaar. De toetsvorm is een praktijksimulatie in de vorm van een mootcourt. Aan de hand van het door jou voorbereide praktijkdossier treed je dan op tijdens de mondelinge behandeling ter zitting. Integratieve dag 2 vindt plaats aan het einde van het tweede jaar. Hier bestaat de toetsvorm uit een andere complexe praktijksimulatie, zoals een onder-

handeling bij Privaatrecht en Bestuursrecht en een getuigenverhoor bij Strafrecht.

De beoordelaars beoordelen jouw optreden met een voldoende of een onvoldoende.

Je mag deelnemen aan een integratieve dag wanneer je aan de verplichtingen hebt voldaan die voortvloeien uit het Opleidings- en examenreglement. Dat betekent dat je:

- de opdrachten van de verplichte voorbereiding met een voldoende hebt afgerond
- voldoende aantal dagdelen hebt deelgenomen aan het op de integratieve dag voorbereidende onderwijs.

Op basis van bovenstaande gegevens beslist de examencommissie of je mag deelnemen aan de integratieve dag.

In de DLO is informatie opgenomen over de gevolgen van te veel verzuim bij opleidingsdagen en/of een onvoldoende voor een verplichte voorbereidende opdracht voor de integratieve dagen: het niet mogen deelnemen aan een integratieve dag. We raden je aan om die informatie en de bepalingen uit het Opleidings- en examenreglement van tevoren door te nemen zodat je tijdig op de hoogte bent van de consequenties en je tijdig relevante acties kunt ondernemen. Heb je hierover vragen, dan kun je altijd contact opnemen via info@beroepsopleidingadvocaten.nl.

De examencommissie, uitslagen en herkansingen

Binnen zes weken na de toets maakt de examencommissie de uitslagen bekend en ontvang je

daarover bericht. We brengen ook je patroon op de hoogte van jouw behaalde resultaat.

Wanneer je een onvoldoende hebt behaald, dan kun je de examencommissie binnen zes weken om een herbeoordeling verzoeken. Per toets heb je drie kansen. Indien je zakt of niet aanwezig bent op de toetsdag, verlies je - met uitzondering van overmachtssituaties - een toetskans. Als sprake is van overmacht, dan kun je tot uiterlijk vier weken na de toetsdatum een verzoek tot behoud van de toetskans indienen. Meer informatie hierover vind je in de DLO onder 'Praktische zaken'.

Indien je een onvoldoende hebt behaald, dan word je aangemeld voor de eerstvolgende gelegenheid die wordt geboden. De kosten voor een herkansing van de toets Ethiek zijn €100,-. De kosten van een herkansing van een integratieve dag zijn €275,-.

Aan het drie keer niet halen van een toets zijn verstrekkende consequenties verbonden. Dan zul je de BA moeten staken en word je door de Nederlandse orde van advocaten van het tableau geschrapt. Pas na vijf jaar is het weer mogelijk om advocaat te worden. Het is de afgelopen periode maar zelden gebeurd dat een advocaat-stagiair om deze reden van het tableau is geschrapt.

Meer informatie rondom de toetsing en de toetsuitslag vind je in de DLO en op onze website. Daar vind je ook het Opleidings- en examenreglement.

Studiebelasting

Hoe wordt de studiebelasting ervaren?

Terwijl je de BA doorloopt, bouw je ook een advocatenpraktijk op. De eerste maanden is het voor beginnende advocaat-stagiairs meestal een periode van wennen. Gaandeweg draai je steeds meer als volwaardig advocaat mee op je kantoor. De praktijk leert dat veel advocaat-stagiairs het tweede jaar, vanwege de combinatie van studie en de opbouw van de eigen praktijk, als het meest intensief ervaren. Maar dat geldt niet voor iedereen, het is ook afhankelijk van het soort kantoor waar je werkt.

Het maken van een goede planning met een optimale verdeling van de studiebelasting kan je veel steun geven. We raden je aan om je patroon en kantoor hierbij te betrekken en je behoefte aan studietijd en de tijd die je weg bent van kantoor duidelijk aan te geven. Dat helpt je om verwachtingen te managen. Je kunt veel leren van medestagiairs: hoe regelen zij het combineren van de advocatenpraktijk en de BA?

Van onze kant doen wij ons best om je zo vroeg mogelijk te informeren over alle belangrijke datums, zoals deadlines voor opdrachten en de toetsen.

Verdeling studiebelasting

- eerste jaar: 63 dagdelen (29 dagdelen contactonderwijs en 34 dagdelen e-learning)
 - tweede jaar: 41 dagdelen (18 dagdelen contactonderwijs en 23 dagdelen e-learning)
- Een dagdeel bestaat uit 3 uur.

Verplichtingen naast de BA

Houd er rekening mee dat er naast de verplichtingen van de BA ook verplichtingen van de lokale orde zijn waaraan je moet voldoen, zoals het bijwonen van lezingen en het halen van procespunten. Je kunt deze verplichtingen navragen bij je lokale orde.

Tips voor advocaat-stagiairs

Graag geven we je nog enkele praktische tips waarmee je direct aan de slag kunt.

Verken je digitale leeromgeving: de DLO

De digitale leeromgeving (DLO) staat binnen de Beroepsopleiding Advocaten centraal. Dat is de plek waar het studiemateriaal voor alle onderdelen is opgenomen en waar veel belangrijke informatie staat zoals je rooster voor de opleidingsdagen en de toetsen.

Lever je opdrachten op tijd in

Voor iedere opleidingsdag doorloop je het studiemateriaal in de digitale leeromgeving en maak je de opdrachten. Het studiemateriaal is steeds zes weken voor de opleidingsdag beschikbaar.

Betrek je patroon bij jouw opleiding

Het is belangrijk dat je patroon weet wat je leert en waarmee je bezig bent. Vertel daarom regelmatig hoe de opleiding verloopt, waar je inhoudelijk mee bezig bent en geef tijdig aan in welke periodes de studielast hoog is. Er is ook een speciale DLO voor patronen beschikbaar. Zo weet je patroon steeds waaraan jij werkt en kan je patroon jou nog beter begeleiden.

Houd je vorderingen bij in jouw persoonlijke dossier

In de DLO heb je de beschikking over een persoonlijk dossier. Daarin kun je zelf je vorderingen en de feedback en leerpunten uit de opleidingsdagen bijhouden. Het geeft inzicht in jouw ontwikkeling. Het is ook een verplicht onderdeel van de evaluatiegesprekken.

Maak een goede planning

Vooraf maken we op onze website en in de DLO veel belangrijke datums en tijden bekend. Een goede planning kan je veel steun geven. Het is daarbij belangrijk om balans aan te brengen tussen je praktijk, de opleiding en natuurlijk de nodige ontspanning.

Neem soms even afstand

Het helpt om tijdens de studie een stap terug te doen en kritische vragen te stellen: waarom doe ik dit op deze manier? Waarom voel ik me zo als ik dit doe? Zo blijf je dicht bij jezelf en verlies je niet uit het oog voor wie en waarom je dit allemaal doet. Met dit besef is intrinsiek gemotiveerd blijven makkelijker.

Zoek actief naar steun van je omgeving

Je hoeft niet alles zelf te doen. Met name goed contact met je opleidingsmentor en de mensen uit de groep kan je veel helpen. Sluit jezelf dus niet op en durf ook om hulp te vragen van je patroon of meer ervaren collega's. Bedenk dat mensen graag helpen. Iets niet direct begrijpen is normaal, je bent immers nog advocaat in opleiding.

Creëer gelegenheden voor praktijkervaring

Elk opleidingsjaar sluit je af met een integratieve dag in de vorm van een praktijksimulatie. Probeer daarom voldoende gelegenheid te creëren om praktijkervaring op te doen. Dat helpt bij de voorbereiding op deze dagen.

Zoek direct contact met je opleidingsmentor als je problemen of vragen hebt

Aan het begin van de opleiding krijg je een opleidingsmentor toegewezen. Deze blijft gedurende de opleiding jouw contactpersoon en aanspreekpunt. Je krijgt van jouw opleidingsmentor ook feedback op je ontwikkeling.

Maak met je opleidingsgroep een WhatsAppgroep aan

Om privacyredenen is het niet mogelijk om in de DLO elkaars contactgegevens te zien. Wissel daarom zelf contactgegevens uit, bijvoorbeeld via een WhatsAppgroep. Ook na het afronden van de Beroepsopleiding is het waardevol om nog eens met elkaar af te spreken, te netwerken of te sparren in een zaak.

Blijf op de hoogte van wat er in de BA gebeurt

Volg ons daarom op LinkedIn of Instagram. Ook versturen we een paar keer per jaar een nieuwsbrief.

Heb je nog vragen of suggesties?

Wij streven ernaar om je zo goed mogelijk van dienst te zijn. Heb je een vraag, probleem of suggestie? Laat het ons weten via een e-mailbericht naar info@beroepsopleidingadvocaten.nl of telefonisch via 088-0595700.

Praktische informatie

Opleidingsdag gemist?

Alle opleidingsdagen in het centrale onderwijs zijn verplicht. Voor het decentrale onderwijs geldt dat je maximaal 4 dagdelen afwezig mag zijn.

Je aanwezigheid op de opleidingsdagen is, naast het behalen van de toetsen, een voorwaarde om in aanmerking te komen voor het certificaat van de Beroepsopleiding Advocaten.

Verschuiven en inhalen opleidingsdag

Kun je een opleidingsdag niet bijwonen? Stuur dan zo snel mogelijk, bij voorkeur minimaal een week van tevoren, per e-mail een verzoek om de bijeenkomst bij een andere groep te volgen naar info@beroepsopleidingadvocaten.nl.

Mis je een dag, dan moet je die op een ander moment inhalen. Daaraan zijn kosten verbonden omdat wij je in een andere groep moeten indelen. Daarnaast zijn de kosten bedoeld om een drempel op te werpen. We streven er namelijk naar dat je groep hecht wordt en blijft, een vaste samenstelling kent en je in het centrale onderwijs met jouw opleidingsmentor en vaste trainers en docenten werkt.

Het ruilen van een opleidingsdag met een collega advocaat-stagiair is niet toegestaan.

Kosten

De kosten voor het inhalen of verschuiven van een (dagdeel van een) opleidingsdag of evaluatiegesprek zijn € 75,- (exclusief btw). De kosten worden gefactureerd door de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten.

Klachten

De medewerkers van de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten streven ernaar dat je tevreden bent over de opleiding en over ons als organisatie.

Toch kunnen er dingen misgaan of anders lopen dan je had verwacht die een aanleiding zijn voor een klacht.

Klachtencommissie en vertrouwenspersoon

Als je een klacht hebt, kunt je je het best rechtstreeks wenden tot de direct betrokkene(n). In de praktijk blijkt dat problemen op deze wijze veelal snel op een bevredigende wijze in onderling overleg kunnen worden opgelost.

Heeft het onderling overleg met de Beroepsopleiding Advocaten niet het gewenste resultaat opgeleverd, dan kun je een klacht indienen bij de klachtencommissie.

Je patroon of de HR-functionaris van je kantoor kan namens jou ook een klacht indienen. Anonieme klachten worden niet in behandeling genomen omdat de situatie die aanleiding vormt voor jouw klacht onvoldoende kan worden onderzocht.

De klachtencommissie neemt klachten in behandeling over de onderwijsorganisatie, onderwijsinhoud, onderwijsfaciliteiten en de digitale leeromgeving.

Naast de klachtencommissie is er ook een vertrouwenspersoon. Deze biedt een luisterend oor en kan adviseren en bemiddelen.

Voor meer informatie over het indienen van klachten verwijzen we naar onze website www.beroepsopleidingadvocaten.nl. De contactgegevens voor de klachtencommissie en de vertrouwenspersoon, en meer informatie over hun rol zijn daar ook vermeld.

De geaccrediteerde onderwijsaanbieders hebben een eigen klachtencommissie.

Gids door de BA Bart-Jan Walraven

'SOCIALE VAARDIGHEDEN MAKEN HET VERSCHIL: DIE BEPALEN OF JE EEN GOEDE ADVOCaat BENT.'

Onzeker 'Als beginnend advocaat voel je je regelmatig onzeker, dat had ik tenminste wel. Iemand heeft in die tijd eens tegen mij gezegd dat het goed is om je te realiseren dat je als beginnend advocaat over het algemeen beter bent voorbereid dan een ervaren advocaat. Je weet namelijk zeker dat je alles goed hebt uitgezocht en dat je alle stukken grondig hebt bestudeerd. Die gedachte heeft mij zeker geholpen. Later heb ik het zelfs andersom ervaren. Toen zat ik als ervaren advocaat tegenover een advocaat-stagiair en realiseerde me tijdens het gesprek dat ik in de voorbereiding details over het hoofd had gezien.'

Druk voelen 'Ik merk dat advocaat-stagiairs vaak de druk voelen om tijdens het eerste gesprek met een cliënt al direct een oplossing te geven. Ze denken dat dat van hen wordt verwacht. Maar laat je niet voor het blok zetten. Het belang van jouw cliënt is er vaak meer mee gediend dat je even de tijd neemt om de informatie te verwerken en er je gedachten over te laten gaan. Dat komt het advies ten goede. En er blijven ook altijd zaken waarbij je twijfelt over hoe je die het beste kunt aanpakken. Bij mij gaat die twijfel in ieder geval nooit helemaal weg, ook niet na jaren ervaring. Soms is dat lastig, maar ik geloof niet dat het verkeerd is om te twijfelen. Als je ook maar tijdig de knoop kunt doorhakken.'

Sociale vaardigheden 'Vaak wordt gedacht dat het bij het vak van advocaat vooral om kennis gaat. Uiteraard moet die op peil zijn, maar dat is slechts de basis. Het belangrijkste zijn je sociale vaardigheden: die maken het verschil en bepalen of je een goede advocaat bent. Hoe ga je om met jouw cliënt, de wederpartij of de rechter? In de Beroepsopleiding krijg je veel ruimte om die vaardigheden te oefenen. Je ontwikkelt inzicht in wat je nodig hebt voor de rol van advocaat, ontdekt waar je sterk in bent en welke vaardigheden je nog kunt ontwikkelen. Want bedenk: de manier waarop je je gedraagt, bepaalt jouw succes als advocaat.'

Bart-Jan Walraven begon in 1997 aan de Beroepsopleiding Advocaten. Hij werkte onder andere bij CMS en Houthoff. Sinds 2015 heeft hij een eigen advocatenkantoor in Rotterdam. Bart-Jan Walraven is trainer, opleidingsmentor en hoofddocent hoofdpraktijk Bestuursrecht en leerpraktijk Omgevingsrecht in de Beroepsopleiding.

De stage en de Beroepsopleiding Advocaten:

Wie gaat waarover?

NOvA	Basistest	Inschrijving tableau (en schrapping tableau)	Procedurele zaken tijdens de stage en de opleiding: • Opschorting stage • Tussentijdse uitschrijving / herintreding	Verzoeken extra toetskans (kan alleen in uitzonderings- situaties worden toegekend)	Certificaat Beroepsopleiding Advocaten
Lokale orde	De stage, waaronder: aanmeldprocedure, beëdiging, goedkeu- ring patronaat	Monitoren voortgang stage en aan- spreekpunt voor vragen over oplei- ding of werksituatie	Stageverklaring		
Uitvoerings- organisatie	Uitvoering Beroepsopleiding Advocaten: • Centraal deel BA: onderwijs • Centraal deel BA: toetsing • Decentraal deel BA: onderwijs voor advocaat-stagiairs die de BA volgen bij de Uitvoeringsorganisatie	Praktische zaken: • Informatie of vragen over de opleidingsdagen • Vragen over roostering • Vragen over DLO en opleidings- materiaal • Contactpersonen voor langdurig afwezig • Vragen over toetsing	Monitoren voortgang opleiding	Verzoeken behoud toetskans	
Opleidingsmentor	Aanspreekpunt voor de advocaat-stagiair	Voert de evaluatiegesprekken	Begeleidt de advocaat-stagiair bij het realise- ren van zijn of haar persoonlijke leerdoelen		
Patroon	Begeleidt tijdens stage en opleiding	Betrokken bij evaluatiegesprekken	Ziet erop toe dat de advocaat-stagiair zijn / haar verplichtingen nakomt		
Examencommissie	Verzoeken over de wijze van het afleggen van een toets vanwege functie- beperkingen	Verzoeken om herbeoordeling van een toets			

Contactinformatie

Je kunt de Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten bereiken per e-mail via info@beroepsopleidingadvocaten.nl of telefonisch via 088-0595700.

Belangrijke websites

De website van de Nederlandse orde van advocaten is www.advocatenorde.nl. Daar vind je onder meer de relevante regelgeving.

Op www.beroepsopleidingadvocaten.nl en in de digitale leeromgeving vind je meer informatie over de Beroepsopleiding Advocaten.

Tekst Yvonne Michielsen en Katja Burley

Visueel ontwerp Designkwartier

Foto's Katja Burley en Mooi Echt!

Modellen Mooi Echt!

Versie 08092023

